

Financiranje visokog obrazovanja temeljem pokazatelja uspješnosti

Okrugli stol: Pokazatelji uspješnosti u visokom obrazovanju
09.prosinac 2014.

Prof.dr.sc. Vesna Vašiček
Izv.prof.dr.sc. Ivana Dražić Lutislky

Veza financiranja i pokazatelja uspješnosti

Prof.dr.sc. Vesna Vašiček

Izvori financiranja visokog obrazovanja

- Izvori financiranja visokog obrazovanja u europskim zemljama prosječno imaju slijedeću distribuciju:*
- 72,8% javno financiranje
- 9,1% studentske participacije
- 6,5% financiranje u suradnji s privatnim sektorom
- 4,5% financiranje kroz donacije
- 4,1% financiranje kroz pružanje usluga
- 3,0% međunarodno javno financiranje.

Modeli financiranja visokog obrazovanja

- Od proračuna po stavkama do proračuna u ukupnom iznosu s različitim kriterijima alokacije.
- U kontekstu visokog obrazovanja uglavnom se razmatraju tri načina dodjeljivanja proračunskih sredstava:
  - dodjeljivanje u cjelovitom iznosu (engl. lump-sum allocations)
  - određivanje na temelju formule (engl. formula based appropriations)
  - određivanje na temelju utvrđenih ciljeva/rezultata (engl. appropriations by target agreement) – navedeni model ima manje ili više inačica kao: funding agreement, performance agreement, management by objectives.

Modeli financiranja visokog obrazovanja u IZABRANIM zemljama EU

Zemlja	Sporazumi o ciljevima	Osnovni proračun	Proračun utemeljen na formuli	Ostali instrumenti financiranja
AUSTRIJA	Postoje između Ministarstva i svakog sveučilišta	Trogodišnji proračun, sadržava sporazum o ciljevima (80%) i proračun izračunan temeljem formule (20%)	Trogodišnji, 20% od osnovnog proračuna. Kriteriji: nastava, istraživanje i razvoj	Školarine, ostali izvori financiranja kao što su donacije
ČEŠKA	Ne postoje klasični sporazumi o ciljevima. Financiranje razvojnih programa se može promatrati kao sporazumi o ciljevima	Dodjeljivanje u cjelovitom iznosu (50%)	Nastava (otprilike 53% proračuna), Istraživanje (otprilike 4% proračuna)	Financiranje istraživanja, ostali izvori financiranja
DANSKA	Razvojni ugovori	Dodjeljivanje u cjelovitom iznosu za nastavnu i istraživačku aktivnost	Nastava (sistem taksimetra: povezanost između broja studenata koji su položili ispit i iznosa novca)	Financiranje istraživanja, ostali izvori financiranja
NJEMAČKA	Ciljani ugovori. Sporazumi o visokom obrazovanju	Postoje samo djelomično, ali bit će razvijeni u budućnosti	Dio proračuna: vezano uz uspješnost i kapacitete. Svaka pokrajina u Njemačkoj ima drugačiju formulu	Školarine, financiranje istraživanja, ostali izvori financiranja
PORTUGAL	-----	Dodjeljivanje u cjelovitom iznosu za nastavnu aktivnost	Nastava	Školarine, financiranje istraživanja, ostali izvori financiranja
SLOVAČKA	Potpore koje se dodjeljuju na temelju ugovora	Kombinacija skupne potpore s određenim potporama za izabrane aktivnosti	Formula za potpore za nastavu (čine oko 45% ukupnog proračuna) i djelomično za naknadu za istraživanje (čine oko 15% proračuna)	Školarine, financiranje istraživanja, ostali izvori financiranja

Pretpostavke implementacije financiranja na modelu programskih ugovora

- Promjena fokusa - napušta se sustav proračuna po stavkama i izravnog nadzora potrošnje – prelazi se na financiranje u ukupnom iznosu uz uvođenje odgovornosti za rezultate .
- Pretpostavke i ograničenja:
  - Normativni okvir,
  - Stanje institucionalnih i administrativnih kapaciteta,
  - Upravljački kapaciteti ,
  - Poslovno –informacijski sustav i baze podataka.
- Odraz na sveučilišta:
  - Odlučivanje o potrošnji sredstava se decentralizira - upravljanje je višerazinsko pri čemu su upravljačke strukture na razini sveučilišta orijentirane na strategiju, utvrđivanje ciljeva i indikatora za praćenje napretka u postizanju ciljeva, a niže upravljačke razine na operativna pitanja.
  - Potrebni su profesionalni upravljački instrumenti - novi javni menadžment, upravljačko i troškovno računovodstvo, sustav unutarnjih kontrola
  - Sveučilišta moraju imati razvijenu internu komunikaciju i naći odnos između autonomije i odgovornosti za rezultate.

Financiranje & pokazatelji uspješnosti

- U kojoj mjeri je financiranje (financijsko planiranje i alokacija sredstava) zavisno od postignuća mjerno pokazateljima uspješnosti
- Alternative:
- Razdvajanje praćenja uspješnosti od financiranja
- Povezivanje praćenja uspješnosti i financiranja – moguća različiti pristupi

Financiranje & pokazatelji uspješnosti

- Mogućnost različitih rješenja - u dijelu /dio financiranja (iz ugovora) ovisan o pokazateljima
  - Dio financiranja temeljen na formuli, inputno orijentirano financiranje, outputno orijentirano financiranje
  - Dio financiranja temeljen na realizaciji ciljeva – ciljevi kvantificirani i mjerljivi u pokazateljima
  - Ne mjeri se i ne prati struktura potrošnje jer je ista irelevantna – deregulacija, ali jačanje odgovornosti institucija za rezultat

Pokazatelji uspješnosti - otvorena pitanja

- Pokazatelji uspješnosti&financiranje?
- Tko treba razviti pokazatelje uspješnosti?
- Tko su ključni korisnici pokazatelja uspješnosti, koje odluke se donose na temelju pokazatelja uspješnosti, u kojoj funkciji su odabrani pokazatelji uspješnosti?
- Informacijska osnovica za utvrđivanje pokazatelja uspješnosti – izvori podataka? Izvještavanje o pokazateljima uspješnosti ?
- Eksterno i interno izvještavanje? Uloga računovodstvenih informacija?

Trendovi financiranja u zemljama EU

Izv.prof.dr.sc. Ivana Dražić Lutilsky

Utjecaj ekonomske krize na financiranje visokog obrazovanja u Europi od 2008 do 2012

**Smanjenje
preko 10%**

- Češka, Grčka, Mađarska, Island, Irska, Italija, Latvija, Nizozemska, Portugal, Španjolska

**Smanjenje
do 10%**

- Hrvatska, Estonija

**Stabilno
financiranje**

- Belgija, Finska

**Povećanje
financiranja**

- Austrija, Danska, Francuska, Njemačka, Norveška, Poljska, Švedska, Švicarska

Trendovi u 2013-2014

Povećanje iznad 10%

• Portugal

Povećanje između 5% i 10%

• Poljska

Povećanje između 1% i 5%

• Belgija, Mađarska, Island, Norveška, Švedska

Stabilno financiranje
(-1% do +1%)

• Austrija, Češka, Italija, Nizozemska

Smanjenje od 1% do 5%

• Hrvatska, Slovačka, Slovenija, Španjolska

Smanjenje od 5% do 10%

• Irska, Litva

Smanjenje preko 10%

• Grčka, Velika Britanija

Utjecaj na područja

ISTRAŽIVANJE

- Smanjeno financiranje što utječe na atraktivnost

OBRAZOVANJE

- Troškovi koji nastaju zbog povećanog broja studenata se ne kompenziraju –npr. Velika Britanija

ZAPOŠLJAVANJE

- Smanjenje plaća i beneficija, nema zapošljavanja
- Izuzetak: Austrija i Poljska

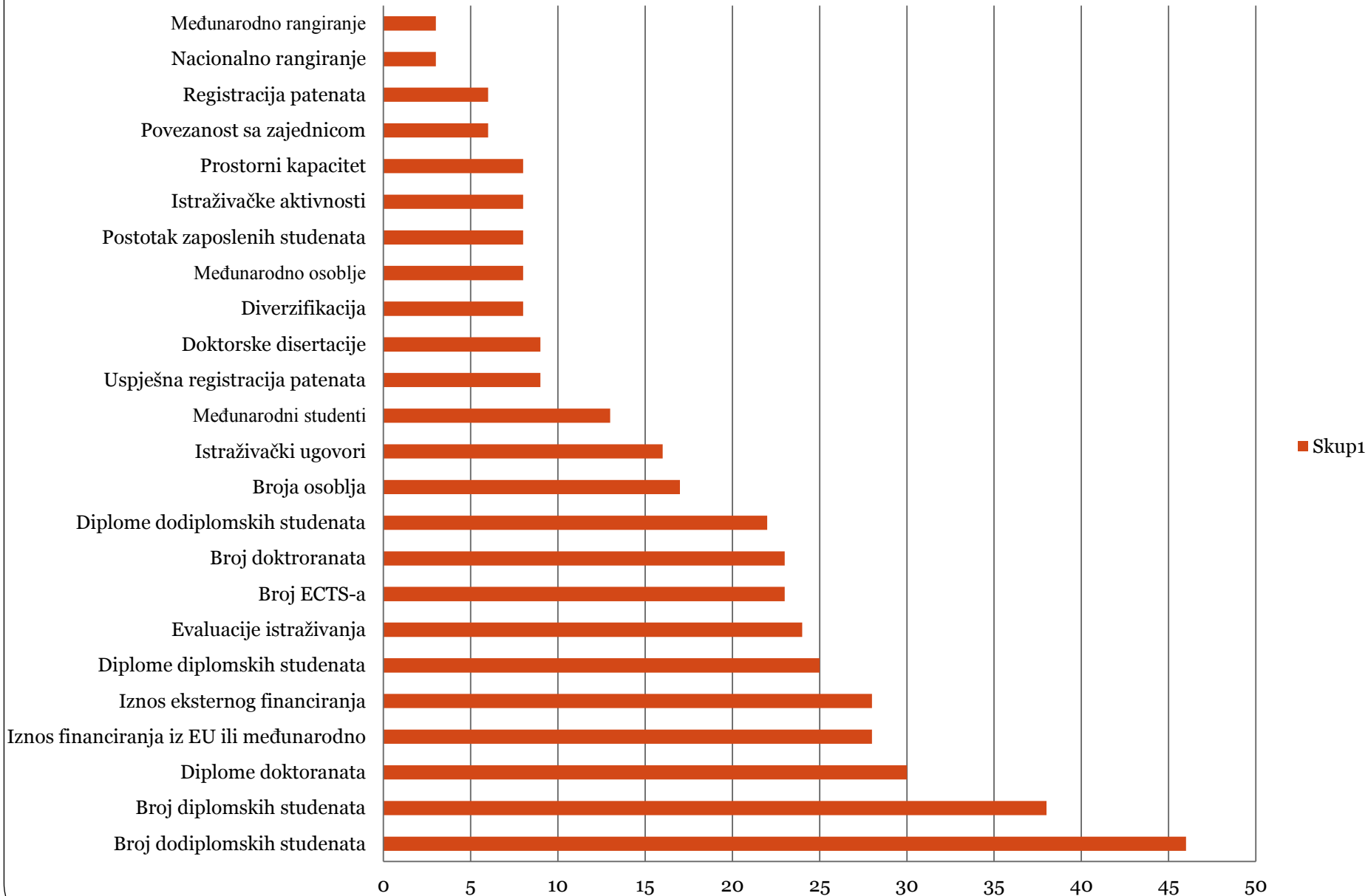
INFRASTRUKTURA

- Smanjenje kapitalnih ulaganja, oslanjanje na strukturne fondove EU
- Izuzetak: Norveška, Švedska

ŠKOLARINE

- Plan uvođenja propao u Češkoj, uklonjene u Njemačkoj
- Povećane u Španjolskoj, Irskoj i Velikoj Britaniji

Najčešće korišteni pokazatelji za financiranje

	Formula za financiranje		Ugovori temeljem određenih ciljeva	
	Kriteriji inputa	Kriteriji outputa	Utjecaj na financiranje sveučilišta	Bez utjecaja na financiranje sveučilišta
Glavni mehanizam financiranja	Belgija – fr, Češka, Mađarska, Irska, Island, Litva, Nizozemska, Portugal, Rumunjska, Švedska, Bugarska, Grčka	Belgija-fl, Danska, Engleska, Finska, Estonija	Austrija	-
Minorni mehanizam financiranja	Poljska	Francuska, Italija, Norveška, Švedska	Francuska, Irska, Nizozemska, Portugal, Grčka	Bugarska, Danska, Island, Litva, Norveška